

finestra a l'actualitat

Joan Guinjoan d

Anton Marc Caparó Pujol

L'autor de l'article amb Joan Guinjoan, el 12 de febrer del 2017 a l'estudi del compositor, a Barcelona.
Foto: Maria Eugènia Perea Virgili.

Al cor de l'hivern i amb les primeres flors dels ametllers, ens trobem novament amb Joan Guinjoan al seu domicili barcelonès un diumenge de cel gris per comentar la seva última estrena absoluta, *Fiat Lux*, esdevinguda a la sala gran del Palau de la Música Catalana divendres 21 d'octubre i interpretada per l'Orquestra Simfònica del Gran Teatre del Liceu (dirigida per Josep Pons, a qui Guinjoan dedica l'obra), i intercalada entre peces de Wagner i Strauss que serviren per obrir i tancar la nit. «Ja ho veieu, Wagner i Strauss! I, enmig, el Joanet!», bromejava el compositor de Riudoms abans de l'estrena.

Guinjoan està relaxat, feliç i de molt bon humor. L'estrena fou un èxit esclatant: «Mai havia tingut una estrena amb un públic tan tradicional com el del Palau, perquè hi havia Wagner i Strauss, eh?, doncs jo no recordo haver tingut mai un èxit tan així amb un públic tan tradicional. Potser hi havia vint-i-cinc persones que em

després de la llum

coneixien, però la resta no venien per mi, venien per Wagner i per Strauss, i quan veus el Palau tan ple... jo m'esperava només quatre aplaudiments perquè no era un públic de música contemporània». Les crítiques publicades a la premsa són clarament laudatòries. Alguns fragments: «Com a espectador, agraïxo haver pogut assistir a aquest concert. Perquè després d'haver sentit el *Fiat Lux* de Joan Guinjoan (...) per un moment es van aclarir, amb l'esperança, les tenebres que ens envaeixen (...), es van aclarir les Valquíries que coronen l'escenari, i no és un joc de paraules, perquè tot el concert va estar presidit per l'estrena absoluta de *Fiat Lux* de Guinjoan» («L'esperança», Jorge de Persia, *La Vanguardia*) o «Guinjoan se muestra en *Fiat Lux* con la personalidad de un clásico en vida que domina el arte de expresar sus emociones con los más refinados recursos orquestales (...) lo mejor de su nueva obra es la riqueza de ideas y la alegría vital que transmite

en su desbordante expresividad» («Guinjoan, un clásico en vida», Javier Pérez Senz, *El País*). També **«Al cor de l'hivern i amb les primeres flors dels ametllers, ens trobem novament amb Joan Guinjoan al seu domicili barcelonès un diumenge de cel gris per comentar la seva última estrena absoluta, *Fiat Lux*, esdevinguda a la sala gran del Palau de la Música Catalana»**

«Un estreno espectacular, con un rendimiento de la orquesta fulgurante, haciendo el honor

desde el podio el director al que está dedicada la obra, Josep Pons, quien triunfó con una interpretación extrovertida y colorista» («Lux wagneriana», Jordi Maddaleno, *Platea Magazine*).

«Aquesta és potser l'obra que he fet amb menys complexos de totes, em vaig dir Joan tu ves seguint, ves fent com et vagi sortint, sense fórmules ni llenguatges ni res, no vaig provar ni una nota al piano. Són divuit minuts en un sol moviment i en Pons em va dir que no hi havia ni un moment per avorrir-se! Però el final no m'acabava de convèncer... i el vaig trucar dues hores abans de l'estrena (al director) i em diu, Joan, a què vols ara? Home, perdona, però només si podries allargar una mica els últims compassos... i ell es va posar a riure! Jo sóc així. Li he dedicat l'obra per molts motius: perquè és un gran director, perquè em va fer la Carta Blanca a Madrid, a mi, l'únic compositor espanyol a qui li ho han fet! I perquè ha tocat música meva per tot el món».

Que es faci la llum

Fiat Lux, (que es faci la llum), és un nou encàrrec de la Residència d'Investigadors del CSIC per commemorar l'Any Internacional de la Llum 2015 i que completa el seu tríptic d'obres d'inspiració científica: *Verbum (genoma in musica)* i la *Simfonia Sincrotró Alba*. El director de la Residència, Francesc Farré, el va animar a acceptar el nou encàrrec i li va presentar el poeta Antoni Clapés, amb qui Guinjoan de seguida connectà i li encarregà un poema sobre les tempestes que de petit havia viscut a la riera de Maspujols, al mas, i que li serví per posar-se a treballar en l'obra. «Amb en Clapés ens vam entendre de seguida; fariem un poema simfònic. Em van agradar molt els seus poemes sobre la llum i el seu llenguatge, però jo volia un text que pogués fer-me meu. Li vaig explicar la meua infància al mas, amb les grans tempestes a la nit, els llamps, i també el sol de l'estiu després de la migdiada, les albes i els capvespres... el meu record de la llum de Riudoms. I m'ho va fer i així va començar tot. Quan em vaig posar a treballar en l'obra, em vaig dir que, a la meua edat, i amb les coses que he fet, aniré seguint la tempesta i a veure què surt, i pensava en quan era petit, allà al mas... però jo no estava bé, la Monique s'anava apagant i no era jo. Després he fet correccions i arranjaments, i encara després de l'estrena he canviat les últimes dues pàgines de la partitura que ara s'està editant. És una obra poeticomusical, però sobretot, he treballat tot un any per fer una obra que funcioni. I el títol, a més de l'evident relació amb l'encàrrec per

a l'Any de la Llum, vol ser un desig que surti la llum, que s'aclareixi tot en relació als escàndols i la situació política actual».

Conversant i fent el vermut comentem també l'article publicat al número 686 de *Serra d'Or*, de Maria Eugènia Perea: «*Fiat Lux*, que es faci la llum», on la directora de *Lo Floc* l'entrevista dies després de l'estrena i es parla de les sensacions del compositor, l'encàrrec del projecte, els detalls de la instrumentació i la transposició de la natura

«*Fiat Lux*, (que es faci la llum), és un nou encàrrec de la Residència d'Investigadors del CSIC per commemorar l'Any Internacional de la Llum 2015 i que completa el seu tríptic d'obres d'inspiració científica»

a la música. «És una revista tremendament selectiva i molt catalana, jo tinc articles a aquesta revista de fa vint i trenta anys, però estic molt content per tu, Maria Eugènia, perquè això és molt important, et llegirà molta gent i no és una revista qualsevol. Veig que hi escriu en Jordi Coca, que és molt amic meu».

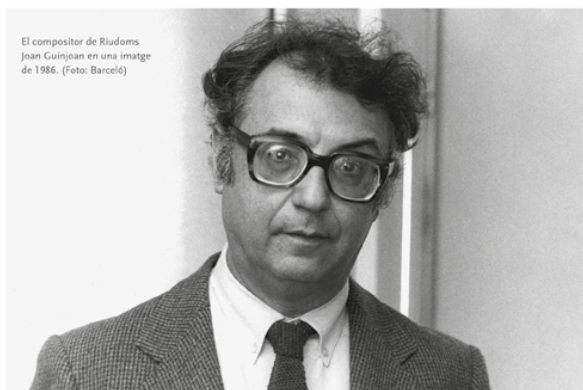
A Riudoms, un nou disc

L'estrena absoluta de *Fiat Lux* coincidirà amb la publicació del

disc *A Riudoms* editat per Solfa Recordings, i que conté algunes de les darreres obres de Guinjoan: *Quartet per a corda núm. 1*, obra dedicada a Riudoms (*moderato-agitato, moderato, vivo*), interpretat pel Quartet Tana, *Recordant Chopin*, obra dedicada a Leopoldo Rodés i interpretada per José Menor, *Encara és temps de somniar?* *Encara*, dedicada al Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana i interpretada pel mateix cor, *Homenatge a Carmen Amaya*, dedicada a les Percussions d'Estrasburg i interpretada per BCN216 i tancant el disc *Self-paràfrasis*, interpretat per Claret Piano Quartet. El llibret conté escrits de Josep M. Guix i José Luís García del Busto. «El disc *A Riudoms* està molt ben fet, el Lluís Soler ha fet una bona feina, però no es preveu de presentar-lo, ara està a internet i bé... és horrorós, aquí a Barcelona tanquen les botigues, a Discos Castelló tenien la meua música però han tancat, ara va així. Això dels discos és horrorós. Jo el vaig dedicar a Riudoms, encara que allà no sé si l'escoltarà ningú, però jo estic molt content perquè hi ha música que és de les darreres coses que he fet».

El compositor a casa

«Jo estic aquí molt bé, a casa, amb la meua música, puc anar als llocs acompanyat, quan em fan alguna cosa fora de Barcelona doncs hi va el meu fill, ara ha anat a Madrid i ell em fa quedar molt bé, no? Què més vols fer, a aquesta edat? Encara he pogut fer música i em penso que encara en podré fer més. He fet una cosa que ho tocan per tot el món, són cinc minuts. Un percussionista fantàstic, en Miquel Bernat, que

El compositor de *Riudoms*
Joan Guinjoan en una imatge
de 1986. (Foto: Barceló)

«Fiat Lux», que es faci la llum

per Maria Eugènia Perea Virgili

Divendres 21 d'octubre. Al Palau de la Música Catalana, el públic ocupa les seves localitats. També Joan Guinjoan (*Riudoms*, 1931) pren possessió d'un lloc de privilegi: la llotja primera. Tot és a punt per a una vetllada en què tindrà lloc l'estrena absoluta de la seva última obra: *Fiat Lux* —que es faci la llum, en el sentit científic, però també en el social i polític—, una peça musical de divuit minuts que li ha comportat tot un any de feina.

Se'l veu assossegat. Aquell neguit que havia mostrat en els últims temps els dies previs a estrenes com el *Con-*

cert per a percussió i orquestra al mateix Palau de la Música (15 de gener de 2013) o el *Concert per a acordió i orquestra* a l'Auditori (14 i 15 de febrer de 2015) sembla que ara s'hagi esvaït. No en va, potser, s'acosta als vuitanta-cinc anys.

Però, malgrat les flaqueses físiques —Guinjoan arriba al Palau amb cadira de rodes, emprès pel seu director artístic, Víctor García de Gomar—, el compositor riudomenc segueix estant en una admirable plena forma. Per a comprovar-ho, només cal començar-li a parlar de música. En un tres i no res, el to de la veu se li transforma i dona

pas a una verba fluida, clarivident i raonada: és aquest el Guinjoan de bo de bo.

Quan falten pocs segons perquè s'iniciï la segona part del concert i, per tant, perquè comenci a sonar *Fiat Lux* per primer cop, Guinjoan, des de la llotja, adopta una postura de pensador: mà dreta a la galta, índex amunt, polze a la barbeta. I quan Josep Pons aixeca la batuta, igual que ell, Guinjoan també inspira fondo alhora que alça el cap amb energia; traces dels seus temps de director d'orquestra.

La interpretació no pot anar millor i la crítica tampoc: tant la immediata, amb un llarg, calorós i unànime aplaudiment del públic del Palau, com la posterior, amb ressenyes a «La Vanguardia» («L'esperança», de Jorge de Persia) i «El País» («Guinjoan, un clàssic en vida», de Javier Pérez Senz). I, per si fos poc, tot plegat es com-

plementa amb els homenajes que sengles organismes preparen de cara al seu 85è aniversari, i amb el disc *A Riudoms* que Solfa Recordings acaba de treure al mercat. Un final d'etapa rodó per a una trajectòria també rodona. I esperem que per molts anys.

De l'acollida de *Fiat Lux* i de les seves particularitats, adés interessants adés divertides —ben definidores de la seva persona—, ens en parla uns pocs dies més tard per als lectors de «Serra d'Or». Les paraules que transcrivim a continuació són totes seves.

L'estrena absoluta: sensacions del compositor

Tenint en compte el context del públic, va ser una sorpresa molt agradable per a mi perquè potser mai de la vida no havia tingut una estrena amb un públic tan tradicional i

Estrena de la darrera obra de Joan Guinjoan, *Fiat Lux*, el 21 d'octubre passat al Palau de la Música Catalana, interpretada per l'Orquestra del Liceu i dirigida per Josep Pons.

47 / 127

Cultura i vida | febrer / 17

Cultura i vida | febrer / 17

48 / 128

Reproducció de les dues primeres pàgines de l'article «*Fiat Lux*, que es faci la llum», de Maria Eugènia Perea Virgili, publicat en el número 686 de la revista *Serra d'Or*.

va estrenar el meu *Concert per a percussió* al Palau (*Concert per a percussió i orquestra*, estrenat al Palau de la Música el 15 de gener del 2013) m'ha demanat: Joan, m'agradaria que em fessis una peça per a marimba perquè hem de fer un disc i un llibre de marimbres i hi col·laboren compositors de tot el món, es veu que ho paga el BBVA i ho faran a Europa i a Austràlia. Hi ha un compàs o dos del meu *Concert per a percussió*, i a partir d'això em va demanar que li fes una obra i han sortit aquests cinc minuts. Ara estic treballant en una peça de piano per a Javier Perianes, un encàrrec, que s'havia d'estrenar

aquest 28 de març... no podrà ser perquè tinc molts apunts però

«L'estrena absoluta de *Fiat Lux* coincidirà amb la publicació del disc *A Riudoms* editat per Solfa Recordings, i que conté algunes de les darreres obres de Guinjoan»

encara li falta bastant. Faig el que puc, però el meu cap no dona per a més i vaig molt lent... molt serà!

Si a mi, després, em fan música o no me'n fan m'és igual! Bé, si me'n fan millor, no? Però jo tinc la música editada i a disposició de qui sigui. Això està fet i quedarà molt ben deixat, me n'he preocupat molt, d'això».

«Ara m'adono, quan és Nadal o festes així, que és quan més penso en la Monique. El Nadal següent a la seva mort no me'n vaig adonar tant perquè era molt recent, però aquest últim, estant aquí amb la meva néta que ha vingut de París, i amb el meu fill, és quan he recordat moltes coses de Riudoms i sobretot la Monique... perquè quan hi penses, tot això és com un somni». »